

SZABOLCSI HIRLAP.

VEGYES TARTALMU HETI LAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉTEN EGYSZER, VASÁRNAPON.

<p>Előfizetési feltételek:</p> <p>Egész évre . . . . . 4 frt. Félévre . . . . . 2 " Negyedévre . . . . . 1 " Az előfizetés minden időpontban elfogadatik.</p>	<p>Az előfizetési pénzek, megrendelések s a lap szétküldése tárgyában teendő fölszólamások Hibján Ferencz kiadó kereskedéséhez (a nagyvendéglővel szemben) intézendők.</p>	<p>A lap szellemi részét képező küldemények a szerkesztő czime alatt kéretnek be-küldetni. Bérmertetlen levelek csak ismert kezek-től fogadtatnak el. A kéziratok csak világos kívánatra s az illető költségére küldetnek vissza.</p>	<p>Hirdetési díjak:</p> <p>Minden háromszor hasábzott petit-sor egyszeri közlése 5 kr; többszöri közlés esetében 4 kr. Kinostári bélyegdij fejében minden egyes hirdetés után 30 kr fizetettik. A nyilttéri közlemények díja soronkint 15 krajczár.</p>
--	---	---	--

Hirdetések: főlvetnek a lapkiadói irodában és **Lehuert A.** könyvkereskedésében.

Az olvasás befolyása a művelődésre.

I.

Az olvasás tudománya, vagyis az a képesség, amely az olvasáshoz okvetlen szükséges, ma már nem véka alá rejtett gyertya; nem középkori bányá, amelyekhez csak a tudományos ismereteket egyedül kezelő papság juthatott.

Olvasni ma már sokan, igen sokan tudnak. Nem úgy mint hajdan. De azért még most is, csak a betűt tudjuk olvasni: az olvasmány szellemének felfogásától még mindig messze állunk. Mi ennek az oka?

Nem egyéb, mint az, hogy először nem tudjuk megválasztani az olvasmányt; másodsor nem minden olvasmányt vagyunk képesek megérteni.

Az irodalom egyszerű és egészséges nyelve: a legjobb eszköz valamely állam ismereitnek megörökítésére.

Ha az értelmi és gyakorlati osztály közt, igen nagy az űr: amannak semmi befolyása sincs emerre; ez pedig semmit sem fog nyerni amannak ismereteivel.

Igy volt ez az ókorban is. A nép tudatlan bálványozása, és a bölcsészet tudományos rendszere közt, áthághatlan válaszfal emelkedett. Ez volt oka annak, hogy a görögök és rómaiak nem voltak képesek az általuk birt műveltséget állandóan megszilárdítani.

Igy állnak a dolgok ma Németországban. A német tudományos irodalmi rendszer, oly mély és mesterkélty: hogy a nép műveltségére semmi befolyást sem gyakorolhat.

Az ismereteket, mielőbb leírni, meg kell szerezni. A könyvek magukban csak rak-

tárul szolgálnak, a szellemi kincsek megőrzéséhez.

Az emberiség művelődésének tulajdonképeni alapja, nem anynyira az ismeretek tudásában, mint azok észszerű alkalmazásában áll.

Nem a sok olvasásra, hanem az olvasmányok czélszerű megválasztására kell a súlyt fektetni. Az irodalomból vont haszon tehát, nem anynyira az irodalomtól függ, mint a tanulmányozásában nyilatkozó szellemtől és a megválasztásában vonatkozó itélettől. Ezekről függ a siker; amelyek ha nem teljesülnek: a könyvek száma és értéke igen közömbös dolog.

Mindig meg volt, sőt még ma a művelődés előre haladt fokán is, meg van az olvasókban a hajlam, gyámolítani az irodalom azon részét, amely a régi előitéleteket pártolja. Minél erősebb e hajlam, annál több anyag gyűjtetik a régi babona fenntartására, és így csak megszilárdul az. Voltak társadalmi állapotok, amidőn e hajlam oly általános volt, hogy sokkal több kárt okozott, mint haszont.

A VI. századtól egész a X-ig, alig volt Európában 3—4 férfi, aki maga is mert volna gondolkozni. A társadalom többi része, a tudatlanság sötétében kinlódott.

Ily körülmények közt, a kevés olvasó is oly könyvekre volt kénytelen, szoritkozni amelyek csak babonájukat legyezték. Ily könyvek voltak a szentek legendái sat. Ha eme sötét századokban, a betűk ismerete megszűnik, s az emberek nem olvashatják vala kedvenc könyveiket: a valódi haladás és igazi művelődés nagyobb tért hódított volna a művelődésre hivatott emberiség számára.

A római és görög irodalom termékei

meg voltak ugyan; de az azok iránt táplált ellenszenv oly nagy volt, hogy alig akadtak olvasóik.

E vizás helyzetnek azután az lett következése, hogy az ókori mesterművek olvasása végkép elhanyagoltván, az izlések nem nemesbülhetek, következésképp Europa tovább maradt a tudatlanság sötétében.

Mindezekből igen világos tehát, hogy a népre nézve az irodalom maga kevésbbé fontos, mint a szellemi képesség, amelylyel azt olvassa. Tagadhatatlan, hogy eme sötét korban is volt értékes irodalom; de senki sem volt képes használni azt. Mint mindig, ugy ez időben is az akkori nézetek mérve szerént becsülték az érdemet. A salak akkor is jobb volt, mint az arany. Ami akkor történt, ugyan az megtörténik ma is.

Minden olvasmányban van valami igaz és van sok hamis dolog is. Az olvasás haszna tehát mindig azon értelemről függ, amely az igazat a hamistól megtudja különböztetni.

Az irodalom, az olvasmány sem használhat az emberiségnek; ha ahhoz nincs előkészítve.

Miért válogatja meg az értelmes olvasó olvasmányait? Miért kapkod a középszerű műveltséggel bíró egyén minden lap és könyv után? Azért, mert ama már meg tudja különböztetni; emez pedig még nem, az olvasmány belbecsét.

Válasszunk meg helyesen az ifjuság kezébe adandó olvasmányokat: és megmentettük az emberiség jövő művelődését.

Különösen meg kell választani azt az olvasmányt, amelyet a nép, a tudatlan tömeg kezébe akarunk adni.

(y-)

TÁRCAZA.

D—y Reginához. Mutatvány.

Szerzőnek sajtó alá rendezendő költeményeiből.

Találkoztam, vagy nem, nem én —
Lelkem találkozott veled;
Ez az oka, hogy e napot
Elfélednem soh' sem lehet.
Szélid, ábrándos arczodat
Mindig látom; mindig hallak
Beszélni fájó hangjain
A bánatos, a bus dalnak.
Beszélj e hangon, csak beszélj tovább!
A dal nem földi boldogságot ad.

De mire is a föld neked?
Mi kedves várhat itt reád?
Reád, kinek szálló lelke
Mindig fel, a magasba vágy.
Miért szólna még nem ismertt
Földi hangon égi lelked,
Ki magad is költészet vagy,
S csak a dal nyelvét ismered?!

Beszélj e hangon, csak beszélj tovább!
A dal nem földi boldogságot ad.

Vagy talán a szerelem, a
Földi élet boldogsága?!
Nem. Szerelem a léleknek
Égben nyiló gyöngyvirága;
Amelyről csak az szakíthat,
Csak az tüzhöz kebelére:
Kinek lelke a költészet
Fájdalmával nyul feléje . . .
Beszélj e hangon, csak beszélj tovább!
A dal nem földi boldogságot ad.

Szerelem! Óh! kérdezzem-e?
Vagy ne kérdejem tőled lyánka?!
Mégse' kérde; hátha arczád
Befutná szűz lelked lángja;
Engem pedig elfogna majd
Az a szégyen, az a bánat:
Hogy téged egy, féltett kinstől,
Szent titkodtól megrablálak.
Beszélj e hangon, csak beszélj tovább!
A dal nem földi boldogságot ad.

Beszélj! hangod a csalogány
Édes-büvös, bájos dalja,
Mely lelkemet a költészet
Világába vonzza, csalja;

S hallgatna tündér hangjait
Dalban furdó szép lelkednek:
Szivemben szent képek, vágyak,
Eszmények és dalnok kelnek. . . .
Beszélj e hangon, csak beszélj tovább!
A dal nem földi boldogságot ad.

Szerettem a költészetet,
Mint féltékeny szerelmesét;
Magányomban zengtem el csak,
Amit szivem várt és remélt;
De hallva, a költők dalát
Mint élteti büvös ajkad:
Dalomnak szűk lett a magány,
Meszsze vágy, benn nem maradhat. . . .
Beszélj e hangon, csak beszélj tovább!
A dal nem földi boldogságot ad.

Csak szeresd a költészetet!
Élj lelkednek, élj a dalnak!
Ha minden elhagy a földön:
Költészet s dal el nem hagyunk.
És mit ér a föld szerelme?!
Elfogy, mint őszszel a level. . . .
A lélek szent költészete
Nem halhat el, örökre él! . . .
Beszélj e hangon, csak beszélj tovább!
A dal nem földi boldogságot ad.

Kmethy István.

Egy szó a hazai iparról.

Talán sehol sem bánnak el oly mostohán az iparral, a föld kerekességén, mint nálunk magyaroknál. Ez különben nem csuda. Mindenki tudja, hogy Magyarország, földművelő ország. Ez az oka, hogy az ipar terén oly igen elmaradtunk.

A földművelés igen fontos volt mindig egyes nemzetnek életében; de azért még egymagában nem biztosítja az országot, a nemzet fennállását. Így van, ez nálunk magyaroknál is.

Ha élni akarunk, ha hazánk fennállását biztosítani kívánjuk: a kalapácsról, fuvóról, az üllőről nem szabad megfeledkeznünk. Ha élni, ha boldogulni akarunk: nem elég csak az elemekre bizni sorsunkat; nem kell az elemek szeszélyétől féltelenül az aratás, a szüret és a kaszálás eredményét. Gondoskodni kell oly eszközökről, amelyek az idő szeszélyei mellett is, biztosítják létünket.

Ily mód és eszköz, a nemzetek életében az ipar.

Magyarország úgy földrajzi, mint éghajlati tekintetben elég alkalmas az ipar előmozdítására; sőt el lehet mondani, hogy ha van ország, ahol a len-, kender-, gyapju-, vas-, bőr-, cukor-, szesz-, üveg-, porcellán-, kő- és faedény-gyártás előnyösen üzemel: úgy Magyarország az. És ki hinné mégis, hogy nálunk semmi nemű új iparvállalat sem juthat zöld ágra; sőt a már régebben megindult szesz- és cukorgyártás is hanyatlóban van.

Nem szándékom mindazon hátrányokat elősorolni, amelyek bénítólag hatnak hazai iparunk fejlődésére; mert akkor oly dolgokat is érintenem kellene, amelyek e lapkeretébe egyáltalában be nem illenek. Értem a vámpolitikát.

E helyett inkább rámutatok egy társadalmi momentumra, amelytől egyedül várom hazai iparunk felvirágozását.

Régen és sokak által elismert dolog, hogy minden a kifejtett tevékenységtől függő eredmény, föltétlen tényezője: a *hivatottság*.

Ha a természetes hivatást kellő gyakorlat istápolja, akkor az igyekezet könnyen és biztosan eléri a valódi tökélyt. A gyakorlat egymagában még nem elegendő. A gyakorlat hivatás nélkül anynyi, mint egy befejezetlen gondolat. A hivatás pedig egymagában, gyakorlat nélkül egy kifejezetlen eszme.

Osztárk szomszédaink már régen mondják, s már-már csaknem elhitték nekik, hogy mi magyarok egyáltalában nem bírnak hivatással az iparra. Menynyiben van igazuk, menynyiben nincs: mondja meg más. Mi csak sajnálkozni tudunk az ily fél-szeg és rossz akaratu nyilatkozat fölött. Különböző megféleltek erre már a kecskeméti, szegedi és székesfehérvári országos kiállítások, sőt az 1873-ban Bécsben tartott nemzetközi kiállítási jury is világosan elismerte az iparra való hivatásunkat. Ugy-szintén a külföldön tartozkodó iparosaink gyakori kitüntetése is arra mutat, hogy: bizony van a magyaroknak esze is, ügyessége is, szorgalma is, kitar-

Aki a szívével játszik.

(Eredeti beszéd.)

Folytatás és vége.

— Hála égnek! csak hogy itt vagyunk. — Szólt az én uti társam, amidőn a megérkezést jelző harangzó elhangzott. — Remélem, nem fog elhagyni.

— Én?! kegyedet elhagyni? Az égre is! még gondolatnak is iszonyu.

— Igazsága van. Bocsánat! Nem így gondoltam. Mentsen ki sajtáságos helyzetem. Figyjen el, hogy még gondolkozni sem tudok helyesen; oly zavarban vagyok.

— Elhiszem; de az ne aggaszsa kegyedet. Én teljesen felfogom kegyed helyzetét. Épen azért kérem ne legyen bizalmatlan hozzám.

Mig e párbeszéd tartott, kiértünk a partra. Málháinkat egy bérkocsis vette gondja alá, akit mi is csakhamar követtünk és elhelyezkedtünk kocsijában.

— Mi lesz most? — kérdé az én kis testvérem megütözést keltő hangon. — Hogyan álljak meg szegény anyám előtt?!

— Azt bizza rám kedves Berta! — Engedjen meg e bizalmas kifejezésért. Erre kegyed engem főhatalmazott akkor, amidőn testvérjeit fogadott. Meg fogja tehát nekem engedni, hogy

tása is az iparhoz. Szóval, megmutattuk, hogy a magyar bir mindazon föltételekkel, amelyek megkívánatnak arra nézve, hogy jeles iparos legyen belőle.

Csak is a tág munkakör-hiány az, hogy még mindig nem emelkedtünk a tökély azon fokára, amely versenyképessé tehetne benőnket a külfölddel.

Tág munkakör, illetőleg munka-gyakorlat kell csak, hogy iparosaink megszerezzék a versenyképességet.

Most értem fejtegetésem azon pontjára, hogy elmondjam? mit akarok? mit várok? és mit javaslok a magyar iparnak, hogy lendületet nyerjen?

Sokan az olcsó pénztől remélik az ipar felvirágzását. Szerintem nem abban fekszik az okfő; mert: a hivatott iparosnak igazi munkaképessége elég biztos tökélyt nyújt iparának egészséges és helyes alapjához.

Amit én töled várok, illetőleg kérek édes nemzetem! az igen szerény valami. Én munkát kérek töled iparosaid számára.

Igen! Fedezd szükségleteidet kizárólag honi forrásból. Ez által nem csak hogy nem vándorol ki pénzkészleted külföldre; hanem iparos fiaid, akik a közös terhet, egyenlően megosztják veled, állandó foglalkozás által jobb létnek fognak örüdeni s az állam nagy előnyére, megizmosodnak a külföldi versenyével szemben.

Amiért is, felhívom a honszeretettől áthatott s a haza jövő sorsát szívükön viselő *gazdasági egyleteket, törvényhatóságokat, négyleteket*, és egyes befolyásos egyéneket, hogy mindenki igyekezzék oda hatni, miszerént mindenki tömörüljön a honi ipar védelmére. Legyen jelszavunk s írjuk föl zászlónkra hogy: „*amit itthon megszerezhettünk, ne keressük külföldön*“. És a cél, ha nem is azonnal és egészen, de nagy részben el lesz érve. Ezt követeli hazafiságunk; ezt parancsolja önfenntartási ösztönünk.

Deutsch Adolf.

CSEVEGÉSEK.

Kereskedő: Ez a bankó édes barátom hamis.

Vásárló: Már hogy volna hamis. Biz az nem hamis.

Kereskedő: És miért gondolja, hogy nem hamis?

Vásárló: Azért, mert 1866-ban készült. Ha hamis volna, azóta csak észrevették volna.

* * *

Színész: Betti! a botrányok kikerülése végett minden ajándékot visszazseretnék adni az illetőknek.

Betti: Igen jó volna aszszonyom; csak azt tudhatnánk meg, hogy melyik ajándékot ki adta?

* * *

— Te fiu megállj csak! Amint észrevettem, te egy 5 forintos bankjegyet találtál az imént.

— Igen, találtam.

— Azt én vesztettem el.

— Hát az ön bankjegyének egyik sarka be volt repedve?

— Igen fiam be volt repedve. Az a bankjegy tehát átlátható, hogy az enyém.

— Ugy ez nem öné uram! mert e bankjegy egészen új és ép.

* * *

A gőzgépeknek hasznosságáról beszélgettek egy társaságban.

— Csak én tudom azt, hogy mily hasznos találmány a gőzgép. — Jegyzé meg egy fiatal ember.

— Hogy-hogy! — Kérdezek többen egyszerre.

— Csak úgy, hogy anyóomat egy vasuti szerencsétlenségnél vesztettem el.

HIRMONDÓ.

× **A nyiregyháza-mátészalkai vasút ügyében tartandó létesítő-bizottsági gyűlés, folyó december 21-én déli 12 órakor fog megtartatni Nyiregyházán a »Nyirviz-szabályozó-társulat« helyiségében. Hozza az ég a derék érdekeltséget városunk falai közzé!**

(**Önigazolással.**) Szabolcs megye ez időszertit köztisztviselőben álló főjegyzője és barátom *Bégányi Ferencz* ur által lettem értesítve arról, hogy több kormánypárti lap, a *védőtörvény* tárgyában benyújtott *javaslat* fölötti szavazásról szólván, nevemet az *igen-neli* szavazók közt említette. Nem tudom, hogy azok a lapok azt *tévedésből*, vagy pedig *rosszakaratból* tették; de annyit tudok, és ismerve Szabolcs megye értelmes közönségét, föl is teszek: hogy eme *hirnek*, ismert lévén előttem *multam*, nemkülönb *jelenem* is, amely elég biztosítékul szolgálhat a *jövőre* is, *hitelt nem adott*. Különb lehetnek olyanok is, akik eme hirt szándékosan terjesztik. Ezeket én aljas *rágalmazóknak nyilvánítom*. (Lakásom Budapesten: gránátos-utca 14. szám alatt; Szabolcsban: Kálló-Semlyényben.) Budapest, 1879. december 18. *Kállay János*, m. k. országgyűlési képviselő. (Kéretnek a velünk csereviszonyban levő lapok, e soroknak szíves átvételére. Szerk.)

(D. E.) **A védelmi adórol szóló törvényjavaslat** tárgyalásakor, *Vidlicskai József* Nyiregyháza város orsz. gyűl. képviselője is a javaslat ellen szólt. A törvényjavaslat alapszámját azonban ő is, mint több ellenzéki szónok, méltányosnak és igazságosnak találja.

(sz.) **Az 1878/9-edik évről előterjesztett tanfelügyelői jelentésbe** volt szerencsénk tekinteni. Valóban meglepett benőnket azaz emelkedett hang s az e megyei tanügyet oly melegen föllelő odaadás, ami a tanfelügyelői jelentés sorain végig vonul. Ugy halljuk, hogy a közigazgatási bizott ág elhatározta annak kinyomatását s a megyében szétküldését. Megérdemli. Részünkről csak azon óhaj-tásunknak adunk kifejezést, hogy: vajha a jelentés külső kiállítása, megfelelna a mű belbecsének. Minthogy azonban Szabolcs megyében jelenleg két nyomda működik: a közigazgatási bizottságnak alkalma van választani a kettő közül. Legszélesebb volna azonban, *árlejtést* hirdetni a jelentés nyomdai kiállításra nézve; ami csak a megye pénztárára nézve lenne előnyös.

(§) **A nyiregyházai legtöbb adót fizetők** névjegyzékének 1880-adi évre leendő kiigazításával megbízott küldöttség, holnap és holnapután, vagyis f. é. december 15-én és 16-án, a főjegyzői hivatalos szobában összeülend: hogy küldetésének eleget tegyen. Akik a kiigazítási művelet iránt netalán érdeklődnek: észreveteleiket a küldöttség előtt kijelenthetik.

— Bocsásson meg aszszonyom, hogy ismeretlen létemre, szabadságot vettem magamnak kegyed nagyon is drága perceit igénybe vennem. De mert igen fontos a tárgy, amelyet közölni akarok; és mert érzem, hogy jövetelem célja épen oly szép, mint igaz: nemcsak erőt és bátorságot, de sőt képességet is kölcsönöz lelkemnek. Édes aszszonyom! kegyed nem is sejtí, hogy mit mondandó leszek én most. Hinné-e azt aszszonyom, hogy mily közel van ide anyai szívéhez kedves gyermeke Berta. De ne nehezteljen sem őrá, sem énrám. A gondviselés akarta ezt így. Kegyed sürgönye őt, t. i. Berta kisaszszonyt utra szólította, illetőleg gyermeki szeretete parancsolt vele. Utközben egy kis kellemetlenség érte. Én voltam szerencsés segíteni kényes helyzetén.

Itt elmondtam Zalárnyénak mindazt, amit már szíves olvasóim tudnak Bemutattam magamat, tetőtől talpig, mint egyszerű magyar író s egy kis vagyonnak tulajdonosát. Elmondtam az édes anyának, hogy gyermeke a mellékszobában várja bocsánatát és ölelő karjait.

A találkozás megtörténvén, minden csakhamar kiegyenlített. A szerető, nemeslelkű és már most teljesen üdülő beteg anyja oda szólította leányát s valamit sugott a fülébe. Nagyon különös lehetett; mert a kis leány először fölig elpirult, azután rám tekintett, oly mosolygó, oly

kedves mamájával én szóljak előbb. Erre mindkettőnknek szüksége van. Nekem ki kell magamat előtte menteni azért, hogy kegyed tisztában álljon. Én az árnyéknak leghalványabb vonását sem akarom látni kegyed angyalisza arczán. Legyek én az első, aki netalán az ő méltó neheztelésének legelső kellemetlen hatását felfogjam. Azután minden könnyebben fog menni.

— Jó, bele egyezem. Meg vagyok győződve, hogy ön rá fog találni a legjobb utra, amely anyám szívéhez elvezetendő.

— Kérem! itt vagyunk. — Szólt a bérkocsis; amire mi rögtön leszállottunk.

Az intézet bejáratához érve, azonnal az igazgató után tudakoztam; aki szerencsére épen honn volt.

A kölcsönös bemutatás után megismerttem az igazgatót az én és Zaláry Berta saját-ságos helyzetével. Igen különösnek találta ugyan a dolgot; de mert Zalárnyé egészsége ismét jobbra fordult, nem találta veszélyesnek fellépésemet, illetőleg látogatásomat.

Az intézet igazgatóját beavatván titkunkba, Zaláry Bertának azonnal egy külön szobát nyitattott, amelyet ő el is foglalt. Én pedig rendbe szedtem és bejelentettem magamat Zalárnyénál. Zalárnyét egyszerű, de izlésteljes reggeli pongyolában találtam egy kis varró-asztalka mellett.

(D. E.) Oly hideg időre, mint ma jár nem csak nálunk, de egész Európában, a legkorosabb emberek sem emlékeznek. Igazolja ezt az enyhe éghajlatu Nizzában uralkodó hideg időjárás. A tripolisi igaz hívők csak úgy dideregnek, mint mi. Mai napság a „Didergő“-t igen sokan játszik; leginkább pedig a szegények. A gazdagok csak megvonulnak a kandalló tűzénél; de a szegény hajléktalanok, a rongyos utazók! Azokra szomorú idő jár. Vajjon a születendő Jézus, hoz-e egy kis melegruhát az árváknak, kevés kenyert kalács helyett az éhezőknek? Azt hisszük, hogy a közeledő karácsoni ünnepnapok, kedvező feleletet fognak adni eme kérdésekre. Adja az ég, hogy úgy legyen!

(k.) Szabolcsmegye tiszti karának azon nemes törekvésű kérelmét, hogy t. i. az adóvégrehajtás egész jövő évi augusztushó végeig függesztessék fel, annak idejében közöltük volt lapunk t. olvasóival. Most már közölhetjük azt is, hogy a megye kérelmét, a múlt, miniszterium megadta. Magától, illetőleg az előzmények után értetik, hogy eme kedvezményben csupán a kis adófizetők, azok közül is csak azok, akik nem egyszermind dohányszermelők is, és akik ez éven érzékeny elemi csapások által lettek sújtva.

(t.) Bűnügyi statisztikai adatok. A nyiregyházi központi börtönben f. é. nov. hó végéig tartatva lett 207 fegyencz. Ezek közt jogerejű ítélet alatt: 131, főlebezés alatt 46, vizsgálat alatt 30 egyén áll. A *kisvárdai kir. bíróságnál*: jogerejű ítélet alatt 20, főlebezés alatt 1. vizsgálati fogságban van 20 fegyencz. A *nyirbátori járásbíróságnál*: jogerejű ítélet alatt 26, vizsgálat alatt 9 egyén áll. A *nagykállói járásbíróság* e tárgyú jelentése nem érkezett be.

(v—s.) A selyem-utczai és zöldségtéri lakosok közelebbi kérvényt nyújtottak be a városi képviselőnek, a zöldségtér elhanyagolt közutnak és csatornának kiépítése s a szükséges szépészeti és közegészségi intézkedések gyors megtétele iránt. A kérelem a pénzügyi bizottságnak adatott ki véleményezés végett. A kérelem helyes és szükséges. Reméljük, hogy nem fog hajtórést szenvedni.

(s.) Nyiregyháza városi képviselő, közelebb tartott közgyűlésében, a helybeli gymnaziumi táptézet részére, ezidőre 50 forintot szavazott meg. Följegyzésre és elismerésre méltó eljárás.

(H.) A nyiregyházi korcsolyázó-egylet folyó hó 10-én, a Casino helyiségében tartott tanácskozási ülést, a családi jegy pedig 3 forintban állapított meg. A tanuló- és magánkorcsolyázók által igénybe veendő engedély tárgyában, az igazgatóság fog határozni. A korcsolyázó-helyiség ünnepélyes megnyitása, mára határozottatott. Kérdés ha megtartatik-e, vagysem a havazás miatt?

(m.) Statisztikai adatok az adóügyhöz. Szabolcsmegye területén, f. é. novemberhó folytán összesen 111,880 frt 17 és fél kr. folyt be. 1878. évi januárhó 1-től novemberhó végéig befizetett 338,707 f. 94 kr. Ugyanennyi idő alatt 1879-ben befolyt 761,951 frt. 94 kr. Ez évben tehát január-novemberhavakban kevesebb a befizetés 76,746 f. Folyó évi novemberhó végével a hátralék kitesz 603,208 frt. 84 kr.

(ö.) A Gredig-Tester-Hosig-féle kávéházban hetenkint egyszer csütörtökön tartatni szokott *theatert*, a múlt héten is megtartott *Benczy Gyula* zenekarának működése mellett. A mai hideg estén, valódi üdítő erővel hatnak ez estélyek a dermedő idegekre. A forró thea mellett, a gyújtó zene hatása alatt s a fényes kivilágítás meleg sugárnyal: tavaszban képzeli az ember magát. Bár a

ragyogó szemekkel: hogy azt soha, de sohasem feledhetem el.

— Ugy van kis leányom. Nem szabad a szívvel játszani; mert az igen hamis portéka. Így jár, aki a szívvel játszik. Észre sem vesszük és már a szív uralkodni kezd rajtunk. No de semmi baj. Kengyeles urat én becsülöm. Ő úgy viselte magát veled szemben és érdekedben, ahogyan talán száz ifjú ember közül egyszem. Azért én biztosan teszem le sorsodat az ő kezeibe. Egy év múlva, ha mindketten úgy akarjátok: vegyétek az én és az apa áldását, aki most nem is álmodja, hogy neje tul van ugyan a veszélyen; de Berta leánya került bajba.

— De mama! kérlek.

— Jó, jó. Csak ne pirulj általam.

Rendbe hozván Zaláryné ügyeit; pár nap múlva elutaztunk mindhárman Zomborba. Az öreg Zaláry rendkívül szívesen fogadott, megrázta kezemet s ezt mondá: Édes fiam! Nekem hála égnek van mit aprítani a tejbe. Hogy nincs állása, arról ne busuljon; megél közöttünk. Ugyis lett. Egy évet még a fővárosban töltöttem; olvastam és tanultam. A próba év után pedig Zaláry Berta és én boldogok lettünk. Tudtommal még eddig nem játszott másodsor is a szívvel.

Nyirjesy.

közönség, igen természetesen, mindezeket nem épen ingyen élvezi: mindazáltal a kávéház tulajdonosok és a szolgálatot tevő személyzet megérdemlik a sajtó figyelmét és elismerését.

(B. k.) Nyilvános számadás. Az e f. é. novemberhó 29-én, a nyiregyházi reform. egyház javára rendezett zeneestély alkalmával a bevétel 419 frt. 90 kr. a kiadás 96 frt. 89 kr. volt. A kiadás levonása után maradt *tisztajövedelem*: 323 frt. 1 kr. *Felülfizettek*: Bekeny Péter ur 3 frt. Bittó Miklós ur 5 frt. Jármay Ödön ur 3 frt. 50 kr. özv. Mányik Józsefné 3 frt. Csintalan Sándor ur 1 frt. Mandl Zsigmond ur 1 frt. 50 kr. Özv. Hudák Györgyné 1 frt. Özv. Szabó Sándorné 2 frt. Mráz Dánielné 3 frt. Palaticz Béla ur 50 kr. N. N. 50 kr. Mácsánszky János ur 20 kr. Erdőhegyi Barna ur 1 frt. Lakner Ödön ur 45 kr. Nikelszky Mátyás ur 1 frt. Verzár István ur 3 frt. 50 kr. Benes László ur 1 frt. Mikecz János ur 1 frt. 50 kr. Kerekes Lajos ur 1 frt. 20 kr. Mandl Zsigmond ur 1 frt. 20 kr. Dr. Meskó László ur 1 frt. S. Kohn Herman ur 1 frt. Bogár Lajos ur 1 frt. Kovács Zsigmond ur 1 frt. Zoltán István ur 1 frt. Kornstein Ignác ur 1 frt. Kovács Gerő ur 2 frt. Szunyogh Imre ur 50 kr. Bodnár István ur 5 frt. Szegedi István ur 50 kr. Kluss N. ur 50 kr. Dr. Grünbaum Leo ur 1 frt. Kriston Gábor ur 20 kr. ifj. Huszti István ur 20 kr. N. N. 20 kr. Dr. Meskó Pál ur 1 frt. Mencez Dávid ur 1 frt. Incze József ur 1 frt. Bodnár Mihály ur 1 frt. Kozák Sándor ur 1 frt. N. N. 20 kr. Szamuely Lajos ur 2 frt. Riszdorfer János ur 1 frt. 50 kr. Gyuresán Ferencz ur 20 kr. Tester Lajos ur 1 frt. 20 kr. Czincz Jenő ur 20 kr. Glück Dávid ur 1 frt. Sixty Gyula ur 70 kr. Herr Zsigmond ur 1 frt. Kálnay Sándor ur 1 frt. 80 kr. Weinberger Bernáth ur 1 frt. 20 kr. N. N. 20 kr. Kövér Miklós ur 2 frt. Váralljai József ur 2 frt. Sipos Endre ur 10 frt. Kövér Zsigmond ur 2 frt. *Összesen*: 83 frt. 35 kr. A terem feldíszítéséhez szükséges tükröket *Éles Lajos* ur díjmentesen volt szíves átengedni. A felülfizetéseket a 323 frt. 1. kr. hozadva, az *összes tisztajövedelem* 406 frt. 36 kr. Fogadják a kegyes fölülfizetők, a reform. egyház nevében kinyilvánított forró köszönetemet. Nyiregyháza, 1879. decz. 2. *Gredig Jeremiás* m. k. gondnok.

IRODALOM.

Kossuth Lajos iratainak egyelőre három kötetére hirdet az Athenaeum előfizetést. A nagy 8-ad rétvű, összesen mintegy 100 ivre terjedő kötetek tartalmát, sietünk olvasóink tudomására juttatni: hogy akik netalán az előfizetési ivhez nem tudnának jutni, ismerjék a nagymunkának tartalmát. *I. kötet. Az 1859-ki olasz háború korszaka.* E háború keletkezésének sommás történelme. — A Kontinensen tartózkodott emigráció érintkezései a francia hatalommal és a piemonti kormányval a háború előtt, s levelezése Kossuthal. — Ennek meghívása Párisba. — Ertekezése Napoleon herczeggel, és III. Napoleon császárral. — Kossuth feltételei, melyekhez a magyar nemzetnek a háboruban részvételét köthette. — Allapodások. — A Magyar nemzeti igazgatóság (Kossuth — Teleki László — Klapka) megalakulása — s első ülésének jegyzőkönyve. — Pietri senator mint császári biztos az igazgatóság mellett. Kossuth eredményes működése Angliában a neutralitás biztosítására. Beszédei Londonban és Manchesterben. E közben az emigráció összeseregése, és magyar segédsereg alakítása Genuában. — Viszonyok a piemonti kormányval. Kossuth levelezése igazgató tagtársaival s másokkal. — Magyarországra küldött jelentések. — Klapka előkészítő lépései a Keleten. — Kossuth találkozása Obrenovich Mihály herczeggel. — Ludwig János küldetése Szerbiába. Kossuth utja Olaszországba. — Nejehez írott levelei onnan. — Ertekezései Cavourral és Napoleon herczeggel. — A legió szervezésének alapterve. — Kossuth Napoleon császárnál Valeggionban. — Az értekezés részletei. — A megállapított proklamáció a magyar hadsereghez. — A villafrankai békeelőzmény és következményei. — Cavour lemondása és nevezetes nyilatkozata Pietri és Kossuth előtt. — Toskánai biztossága intervenczió ellen. — A magyar legió feloszlására vonatkozó működés. — Ausztria szöszegése. — Kossuth reklamációja ez ellen Napoleon császárnál. — Ennek válasza Napoleon herczeg által. — A toldalékban Kossuth egy előbbi felolvasása Itáliáról. — Felvilágosítások azon vizsgálás felől, mely a Mazzini által Milanóban megkísérlett forradalmi kitérésnél Kossuth nevével elkövetett. — Hirlapi és levelezési szöszegés és miatt Mazzinival; s a párisi magyar emigráció néhány tagja által beadott emlékirat, Magyarországnak a német konföderációba tervezett beolvastása ellen. *II. kötet. A magyar emigráció működése az 1859-ki háború után, Cavour haláláig s illetőleg az 1861-ki magyar országgyűlésig.* Folytatása a magyar nemzeti igazgatóság

viszonyának a turini kormánnyal. Ujra magyar legio alakítása Garibaldi alatt, s ennek része Garibaldi harczaiban. Az osztrák engedélyezési leveletások Magyarországon. — Megfelelő működés az európai sajtóban *Jósika Miklós* által vezetve. Ide vonatkozó levelezés közte és Kossuth közt. — Ennek levelezése másokkal. — Viszony a hazával, iránynézetek az ottani fordulatokkal szemben követendő eljárás felől. Cavour újra hivatalba lépésén, érintkezés vele küldött által. — Utasítások Kossuthról, és jelentések hozzá. — Tájékozások a Tuillériák politikájára iránt. — Kossuth utja Olaszországba. — Ertekezések és formális alku Cavour és a nemzeti igazgatóság között az osztrák ellen tervezett háború szempontjából. — Ez alknak a turini államlevéltárba letétel végett részben a M. N. igazgatóság által nyomban beadott, részint Kossuth által Cavourhoz intézett verbaleja. — Az alku elfogadása. — A ministeri tanács sanckiója Victor Emmanuel király által. — Készüldések ez alku folytán Olaszországban, a keleten, és hazában. — Fegyver küldés a keletre, s annak lefoglalása. — Kimerítő jelentés az oláhországi indulatokról irányukban. — Levél Garibaldihoz. — Levelezések Kossuth, s a működésbe avatott emigrans társai közt. Az osztrák császár által Kossuth ellen Angliában indított per, a pénzjegy nyomtatás ügyében. — Fac simile egy ily pénzjegyről. — Kossuth a kormány meghívására végkép átköltözik Angliából Olaszországba. — Cavour halála. *III. kötet. A keleti kérdés 25 év előtt és most.* A krimiai háború keletkezésének sommás diplomatiái resumája. — Kossuth négyületes beszédei. — Agitáció Angliában, hogy a háború a lengyel és magyar szabadságnak kedvező irányban vezetessék. — Kossuth hirlapi működése kilencz hónapon át Angliában. — Diplomatiái adatok, melyek a mostani keleti politikára meglepő világot vetnek. — *Cobden* nyilatkozata az az angol kormány szelleme felől. — Parlamentaris mozzanatok, levelezések ezek alkalmából felső és alsó házi tagokkal. — Alkalmi jegyzetek és magyarázatok. Kossuthnak az 1877-ki keleti háború alkalmából haza irt levelei; s egy pár közzé nem tett levele, melyben nézeteit adja elő a felől, hogy minő politikát kellett volna követni, s hogy a követett politika mennyire nem felel meg az ország érdekeinek. *A három kötet előfizetési ára 12 frt.* Elegendő azonban 3 frt előleges beklüldése is, mely esetben a három kötet mindegyike három forint utánvétellel fog megküldetni. Az iratok első kötetét Kossuth Lajosnak, első rangn művész által készített aczélmetsetű arcképével, 1880 elején jelenik meg; miért is az előfizetéseket alulirt kiadó-társulathoz (Budapest, ferencziek-tere, Athenaeum épület) legkésőbbben j. é. január végéig kérjék beküldeni. Azon lelkes hazafiak- és honleányoknak, kik a gyűjtés fáradaimait magukra vállalván, legalább tíz előfizetőt szereznek, tiszteletpéldánnyal szolgálunk. Budapest, november 20. 1879. *Athenaeum* irodalmi és nyomdai r. társulat.

KÖZGAZDASÁG.

Értesítés a t. biztosító közönséghez

a lakházak és gazdasági épületek hat évre szóló biztosításáról az ingyen év előzetes élvezetével. *)

A t. biztosító közönség és főleg t. feleink, a kiknek rokonszenve és bizodalma emelte társaságunkat, több egyéb tényező hozzájárulásával jelen állására, nem fogják tőlünk megtagadni annak elismerését, hogy társaságunk mindig szilárdan megmaradt azon alapon, melyre fekteté üzletét, és hogy elveihez hű maradt a nyomában keletkezett versenytársaságoknak az ő eljárásától nagyon eltérő kísérletei közt is.

Ez elveit azon rendkívüli eredmény igazolta és jutalmazta meg, hogy már a jelen 1879. év végével társaságunk 3,000,000 frtnyi alaptőkéje készpénzben teljesen ki van egészítve. *tartalékalapja* pedig 1 millió frtra emelkedett, és hogy mire, mint állithatjuk, a versenytársaságok egyike sem képes, a károk fedezésére szolgáló *díjtartalékok*, társaságunk vagyoni állásánál fogva, a jelen év végével oly nagy összegben viheti át a jövő évi számlájára javára, hogy ennek folytán, ezentul előreláthatólag mindig abból fedeztetetnek a következő éven át előforduló károk.

Ez eredmény elérésére törekedett mindenk-

*) Szívesen közöljük ez értesítést annál inkább, mert az „Első magyar általános biztosító társaság” fejlődésével, hazai nemzetgazdaságunk állapota is előbbre vitetett. E társaság, a biztosító közönség irányában mindig a legméltányosabban igyekezett eljárni. E társulat volt az első, amely a gazdálkodó közönség érdekében, a hitelre való biztosítást megkezdte.

felett társaságunk, mert meg volt győződve, hogy a hazai biztosítási ügy érdekének általában és különösen t. felei érdekének az által tesz kiváló szolgálatot, ha az üzlet nyereségéből oly erős alapokat, tartalékokat alkot, mik minden eshetőségre megnyugtatót, mert kellő biztosítékot nyújtanak, s amily teljesen befizetett nagy alaptőke és tartalékokkal csak a legkiválóbb külföldi társaságok bírnak.

Azonban a t. biztosító közönség és különösen t. feleink azt is biztosíthatják, hogy míg mi egy részéről ily módon igyekeztünk megnyerni, igazolni, viszonzni a bizalmát, addig más részről társaságunk, fejlődésének arányában s üzleti viszonyaihoz képest, szemellett tartva a biztosító felek s a társaság közt létező *érdekközösséget is*, mindenkor kész is volt t. feleinknek újabb előnyüket és kedvezményeket nyújtani, mit többek közt az által tanusított, hogy életbiztosítási feleink ez osztály nyeresemények felerésztében, jégosztálybeli feleink pedig ez osztály nyereseménye egy ötödében részesítettnek.

Ez ami eljárásunk vezérelve most is; és ennélfogva, midőn oda jutottunk, hogy teljesen befizetett *alaptőkével* és teljes tartalékokkal folytassuk az üzletet, társaságunk örömmel fogadatosítja az ily eredmény esetére rég kitűzött szándékát s ezenel a *tízosztályban* is újabb kedvezményben kívánja részesíteni biztosító feleit.

Elhatároztuk ugyanis, s e felől kívánjuk ezen-

nel a biztosító közönséget értesíteni, hogy a lakházak és a gazdasági épületek biztosítása nálunk ezentúl azon kedvezményben részesíttessék, hogy t. i. ha a háztulajdonos vagy a földbirtokos kötelezi magát az ily épületeknek hat egymásután következő éven át való biztosítására, társaságunk a szokásos *ingyen évül az első évet* adja, ugy. hogy a biztosító fél *az ingyen év előzetes élvezése* után, a második évtől kezdve tartozik csak a díjakat fizetni.

Hiszszük, ez intézkedésünk előnye teljesen méltánylásra fog találni a bitokos közönségnél mindenkor, de főleg a jelen évben s a közel időben, midőn a jelen sanyarú év hatása még érezhető lesz, s midőn a gazda körül oly szűk a pénz. Ez intézkedésünk ugyanis még az ily szorult viszonyok közt is lehetőségessé, könnyűvé teszi részére a hosszab időre való biztosítást. És ez előny annál nagyobb, minél tetemesebb az évi díj s annak a jelen vagy a jövő évben való előzetes megfizetése minél nehezebben a jelen év gazdasági viszonyai által sujtott gazdának. De az előzetes ingyen év hasznát érezni fogják azon feleink is, kik hosszabb időre lévén már biztosítva, ez érvényben levő biztosításuknál ingyen évül az utolsó évet élvezik; mert ezen biztosításuk *megújítása által*, egymást követő két ingyen évet fognak e feleleink élvezni, ú. m. a mostani biztosítás utolsó (ingyen) évét, s a megújításnál a 6 évi biztosítás első s így előzetesen élvezendő *ingyen* évét.

Midőn ez újabb kedvezményről kívánjuk a t. biztosító közönséget ezennel értesíteni, nem tartózkodunk azon meggyőződésünk kifejezésétől, hogy a t. biztosító közönség, amint ez intézkedésünkben készségünknek, ugy az ingyen év előzetes élvezetének kedvezményében iránta kifejezett bizodalunknak jelét fogja felismerni.

Értesítvén még a t. biztosító közönséget a felől, hogy ügynökeink, de magunk is szívesen szolgálunk mindennemű felvilágosítással.

Tisztelettel maradunk

Az első magyar

általános biztosító társaság igazgatósága.

Ü Z L E T.

A terménycsarnoknál bejegyzett árak :

Nyiregyháza, decz. 13. Rozs: métermázsánként 9 frt. 9. 30 kr. 71, 72. kilogramm. 9 frt. 50. 9.80 kr Buza: m. m. 11 frt 50, 12 frt. 00 kr. 77 78. kilogramm 12 frt 50 kr. 13 frt. 25 77. kilogramm 00—00, 00. Arpa: m. m. 6 frt. 75. 7 frt. 7 frt. 10 kr. 0 frt 00 kr Zab: 44—45 kilogrammos, 6.80 7 frt. 40 kr. 0 frt. és 0.00 frt. Tengeri uj: m. m. 6.70 6 frt. 80 és 6 frt 90 kr. Köles: m. m. 7 frt. 80. 8 frt. 00 és 8 frt. Paszuly (tisza fehér) méter mázsa 10 frt. 10 frt. 25 10.50 és 10.75 Mák: m. m. 24—25 ft. Szesz: nagyobb mennyiségben 37.00, kisebb mennyiségben 36.00.

Felelős szerkesztő: **Kmethy István.**

Kiadótulajdonos: **Hibján Ferencz.**

H I R D E T É S E K.

Kitünő asztali borok!

Alulírott tisztelettel értesitem a n. é. borfogyasztó közönséget, mikép a nagyvendéglői épület alatt levő pinczemet közelebb a legkitünőbb és nagyválasztású borokkal láttam el.

Minek következtetésében van szerencsém jelenteni, hogy pinczémben naponkint délelőtt 11 órától délután 1 óráig, összes borkészletem a n. é. borfogyasztó közönség rendelkezésére áll.

Kaphatók ugyanis akár a pinczében azonnali elfogyasztásra, akár házhoz vitelre:

- Diószegi, érmelléki ujbó* literje 14 krval, *óbor* 20 krval;
- Diószegi ó-bakar bor* 28 krval;
- 1872-diki diószegi bakar bor* 40 krval;
- 1872-diki szerednyei* literje 40 krval;
- Ungvári butellás muskatál*, „H. Philippovics“ ungvári bortermelő pecsétje alatt, kisebb és nagyobb üvegekben;
- Magyarati és visontai veres borok* saját pecsétem alatt;
- Uj hegyi borok* 16 krval, *óbor* 32 krval;
- A legkitünőbb minőségű szirmiai ószilvórium* literje 70 krval;
- Helybeli finom szilvórium* 60 krval,

A nagyérdemű közönség figyelmébe ajánlva fentebb jelzett boraimat;

Nyiregyházán, 1879. novemberhó.

maradtam kitünő tisztelettel

LUSZTIG BERNÁT.

(3—3 9)

A karácsonyi és ujévi ünnepek alkalmából.

Allulírott ajánlja minden, az üzletének keretébe eső cikkekkel gazdagon berendezett könyv- és műkereskedését; ahol is különféle diszművek, jelesen *imakönyvek* a legegyszerűbb kötéstől kezdve a legpazarabb fényvel kiállítottakig; *albumok, szivar- és levéltárczák* a legolcsóbb árak mellett a legdiszesebben kiállítva; *képes-könyvek* a legnagyobb választásban, *10 krajczártól egész 3 frt 50 kr értékig*; *üdvözlő-kártyák* nagy mennyiségben és minőségben kaphatók és választhatók tetszés és izlés szerént.

Különösen felhívom a tisztelt hölgyvilág szíves figyelmét arra, hogy nálam, bármilynemű *női-kézimunkák* izlésteljes *beillesztése* jutányosan eszközöltetik.

Nemkülönb elvállalom a *látogatójegyeknek* bármely pillanatban s bármily alakban elkészítését saját kézi gépemen.

Végül értesitem a n. közönséget, hogy üzletemben mindenféle csinos, diszes és fényes kiállítású *naptárak* kaphatók *csak az eredeti árak mellett*. A n. é. közönség szíves látogatását kérve, maradtam Nyiregyháza, decemberhó 1879.

Kitünő tisztelettel **LEHNERT ANTAL** könyv- és papirkereskedő.

(1—3 14)

A lemásolási és után közlési jog fenntartatik.